

Boekenwijsheid over Myriophyllum

door John Juijn, WAP-krant 156

Samenvatting

De soorten van het plantengeslacht *Myriophyllum* worden op een rij gezet aan de hand van vijf boeken over inheemse planten en aquariumplanten. Zoals zo vaak komen we nogal wat verwarring tegen over de juiste naamgeving. En we zien dat planten uit vijvers en aquaria verwilderen in de Nederlandse natuur: *M. aquaticum*, *M. heterophyllum*.

Vijf boeken

In de tijd voor de WAP-bijeenkomst op 24 mei zat ik gehandicapt thuis, na een fietsongeval. Niets te doen, maar wel met goede plantenboeken bij de hand. Wat zou er in staan over *Myriophyllum*, één van de geslachten 'guirlandeplanten' die we als Planten van de Dag hadden gekozen? Ik besloot een klein overzicht te maken.

Dit waren de boeken die ik kon raadplegen:

Ruud van der Meijden: Heukels' Flora (23ste druk, 2005); hierna kort genoemd: **Flora**.

Roelf Pot: Veldgids Water- en oeverplanten (2003); hierna kort genoemd: **Veldgids**.

Prof. Dr. H.C. de Wit: Aquariumplanten (2de druk, 1966); hierna kort genoemd: **De Wit**.

Christel Kassermann: Handboek Aquariumplanten (1998) en Taschenatlas Aquariumpflanzen (2005); hierna samen kort genoemd: **Kassermann**.

Indeling

Uit de Flora ontleende ik de volgende indeling.

Klasse: Spermatopsida (zaadplanten)

Onderklasse: (geavanceerde) tweezaadlobbigen

Orde: Saxifragales

Familie: Haloragaceae (Vederkruidfamilie)

Geslacht: *Myriophyllum* (Vederkruid)

Ik leerde al doende dat alleen geslachtsnamen en geslachtsnamen, samen met soortnamen, cursief gedrukt moeten worden. Aanduidingen van klasse, orde en familie moeten niet cursief gedrukt worden.

Ik leerde bovendien dat een volledige soortnaam er bijvoorbeeld zo uitziet:

Myriophyllum aquaticum (Velloso) Verdcourt.

Hierin staan geslachtsnaam (*Myriophyllum*) en soortnaam (*aquaticum*) dus cursief. Erachter staat de naam van degene die de soort het eerst beschreef. In dit geval zijn dat er toevallig twee: Velloso die de soort *aquaticum* het eerste beschreef, maar in een ander geslacht, en Verdcourt die de soort daarna onderbracht in het geslacht *Myriophyllum*. Soms worden ook nog de jaartallen van de eerste beschrijvingen toegevoegd. De namen van de beschrijver(s) zijn soms afgekort. Zo komt de afkorting L. veel voor; L. betekent Linnaeus.

Om het geheel van afspraken verder aan te vullen: in soortbeschrijvingen mogen tussenvoegsels als var. (variëteit) of f (forma) en X (spreek uit maal, hybride) weer niet cursief gedrukt worden. Tenslotte moeten fantasienamen van cultivars altijd tussen aanhalingstekens staan, en mogen ze nooit cursief gedrukt worden.

Alfabetische volgorde

De *Myriophyllum*-soorten worden hierna alfabetisch behandeld. Steeds wordt kort vermeld of het een inheemse soort betreft, of een geschikte aquariumplant. Vaak is er iets loos met de naamgeving, die door nieuwe inzichten nu eenmaal verandert. Ook achteraf gezien verkeerde namen, zoals *M. brasiliense*, zijn daarom opgenomen.

M. alterniflorum DC

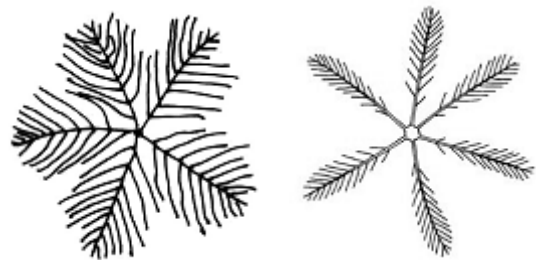
Teer vederkruid.

DC = A.P. de Candolle, 1778-1841, Montpellier.

Inheemse soort, voedselarm water. Alleen De Wit neemt de soort op als aquariumplant, zij het met een voorbehoud: temperatuur onder 20°C, voor specialisten.

M. aquaticum (Velloso) Verdcourt - Parelvederkruid.

Aquarium- en vijverplant, maar volgens Flora ook recent inburgerend in Nederland. Oorspronkelijk uit Zuid Amerika. Soort werd door De Wit nog *M. brasiliense* genoemd. De emerse bladen hebben een waslaagje, waardoor water druppels vormt: 'parelend'; vandaar de Nederlandse naam. Lichtbehoevend, temp. liefst onder 25°C (Kassermann).

Bladkransen van *M. aquaticum*. Links een submerse bladkrans, overgetekend uit Frey's aquarium-encyclopedie. Rechts een emerse bladkrans, volgens een illustratie van de Universiteit van Florida. Foto's op volgende pagina zijn allen emerse groei.

M. brasiliense

Oude naam (De Wit) voor *M. aquaticum*.

M. exalbescens Fernald

Volgens Veldgids zou *M. spicatum* mét winterknoppen een aparte soort kunnen zijn: *M. exalbescens*, uit de VS.

M. heterophyllum Michaux - Ongelijkbladig vederkruid.

Vijverplant, inburgerend in Nederland. Oorspronkelijk uit ZO van Noord Amerika.

M. elatinoides Gaudichaud

De Wit: uit westelijk Zuid-Amerika, noord Brazilië, Mexico, Nieuw Zeeland, Tasmanië, 'al naar herkomst' geschikt voor onverwarmd of matig verwarmd aquarium.

Volgens USDA Plants database is *M. elatinoides* een synoniem van *M. quitense* Kunth, die in westen VS voorkomt.

Kasselmann: mannelijke planten *M. aquaticum* werden tijdelijk per abuis *M. elatinoides* genoemd.

M. hippuroides

Verkeerde naam die gebruikt werd voor *M. pinnatum* en ook wel voor *M. tuberculatum*.

M. mattogrossense Hoehne

Kasselmann: uit Brazilië, Ecuador; geschikte, maar veeleisende plant: vaak bemesten, veel licht, liefst CO₂, 24-28°C.

De naam *M. mattogrossense* is lange tijd verkeerd gebruikt voor *M. tuberculatum*.

M. oguraense Miki

Japanse soort, alleen genoemd door de Wit. Sterk gelijkend op *M. verticillatum*. Waarschijnlijk niet geschikt voor het tropisch aquarium.

M. pinnatum Britton, Sterns & Poggenburg

Aquariumplant met groene bladeren en rode stengels. Kasselmann: moeilijke' plant, veel licht, niet te warm, liefst CO₂.

Wordt vaak als *M. hippuroides* aangeboden.

De Wit noemt deze plant *M. scabratum* en zegt dat *M. pinnatum* fout is. Kasselmann zegt precies het tegenovergestelde.

M. scabratum

Volgens Kasselmann verkeerde naam voor *M. pinnatum*. De Wit beweerde in 1966 precies het tegenovergestelde.

M. propinquum

Verkeerde naam voor *M. simulans*.

M. quitense Kunth

Deze soort wordt op de website USDA Plants database genoemd: komt in westen VS voor. *M. elatinoides* zou een synoniem (verkeerde naam) voor deze soort zijn.

M. simulans Orchard

Aquariumplant met zeer fijne bladeren. Veel licht nodig. Gïmporteerd door Piet van der Vlugt uit Australië, in 1983. Kreeg tijdelijk de verkeerde naam *M. propinquum*.

De Veldgids noemt de plant Draadvederkruid, die misschien verwildert in Nederland, maar gebruikt de verkeerde naam *M. propinquum*.

M. spicatum L. - Aarvederkruid

In Nederland de meest algemene soort, houdt van voedselrijk water. De Veldgids meldt dat de soort met winterknoppen *M. exallescens* (uit VS) zou kunnen zijn. Zelfs volgens De Wit geen geschikte aquariumplant: "Kan waarschijnlijk slecht tegen hoge temperatuur."

M. tuberculatum Roxburgh

Aquariumplant met roodbruine bladeren én stengels.

Kasselmann: zeer veeleisend, licht, zacht-zuur water, CO₂.

Vaak verkeerd benoemd als *M. hippuroides*.

M. ussuriense (Regel) Maximowicz

Alleen door De Wit genoemd. Herkomst Japan, Oost-Azië (Mandsjoerije). Mogelijk een variant van *M. verticillatum*. Volkomen winterharde soort, niet geschikt voor verwarmd aquarium.

M. verticillatum L. - Kransvederkruid.

Inheemse soort, vooral op laagveen en klei, vaak kwelmilieus. De Wit: mooiste planten in voorjaar uit winterknoppen. Geschikte vijverplant, maar niet geschikt voor verwarmde aquaria.

